

Éfésási

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba kae'-áátáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Éfésási-naoraa-waasi Ísuni aampa'ó kun-kwáásifá'á agaimái amúwana Títikaasi maimaéna mátímakaiye. Maanáái isésa fí'o-fí'on-daoraa tíméro séna agaiyáiyé. Ísun-aaimo simátíma'mae iyúnkakemba Rómu-naopa'a ándáfa'a ánkarowana ména maanáái agaimarówana mátímakaiye.

¹ Kemá Póro maanáúfái agai-timúmpo isáaro. Maníkó wení imáyáfinkemba kentáféna séna aantá-waasi-i'a éma Ísu Káráisitín-aai kosimátíma'mae núwo séna si'mákaifo isáaro. Éfésási-naopakewi Fasi'aénkóní waasi Ísu Káráisitiye'o kááisamai méraawi ímba ifátuwe'a fasi'ámaimo méraawi isáaro. ² Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráisitiye úwoi túwa'nai esarai faru wéuwatinkaayantafe'a inái sune.

Káráisitinte'a kááisasinkenasa wemparí'o úmakain-ai.

³ Maníkó Ísu Káráisitín-afowámá éna Ísu Káráisitinteta kááisasinkenasa wíyómpa'a wenópakemba fasi'aémbá siménasa kawé'á uwásínkáísata póta wentáféta súwiyo sune. ⁴ Naaófá'á Maníkó maramá ímbo úmakonka'a Ísu Káráisitinteta kááisamaisa méraandasafenasa wenaúranka'a wendé-í'a onanasá kentááfímbá

ímba sáwí-aaimo wéraindasafena wemparí'a úmakaiye. ⁵ Maníkó kentáásáféna imáyáa éna naaófá'á séna Ísu Káráísitini kísausafe'lo é'a kesáánintone kesiyáámúntoni'a ónááwe séna wení imáyáafinkemba aamoí éna miyán-ááímá siyáimba póna miyá uráíye. ⁶ Ááninkomba arumbó ámakaiwainte'a kááísasinkenasa óraa-kawe'a uwásinkenasa úwoi súwa'nai uwásínkaraimba póta wení áwáuma fí'oran-awauma mósá wémaraumne.

⁷⁻⁸ Pukáintafena sáwí-imayaasa maisiyuwénasa misáwí-ímáyáágó ta'ótokainta faúsinkenasa kentáásáféna fí'oran-imayaa wéimba úwoi áfááraumai súwa'nai enasa póna kentáási sáwí-imayaa maisiyukaiye. ⁹ Naaófá'á wení kawel'-ímáyááfinkémbá aúpá'á to'mayaa úmakaimba káfé'a wépaape-isata wéawanaumne. Káráísiti ken-ímáyáá íníye siyáintemba póna ¹⁰ Maníkómó siyáin-kanaamo tinda seyaafá-tántáá'ó úmakaimba wiyómpakene marapákéné komáétamae úmarainana Káráísiti óraako mindára'a káráwiyiniye.

¹¹ Maníkó wení imáyáafinkembo to'mayaa úmakaimpinkemba miyá wéíye. Imáyáa éna to'mayaa úmakaimba póna Yúndaa-waasi wení waási-i'lo úndasafenasa Káráísitinte'a kááísasinkenasa wemparíta uwásínkaraiye. ¹² Aifa'á Káráísitimba amu'maréta méraundawisa wení áwáuma fí'oran-awauma isatá mósá wémaraumne.

¹³ Miyáumai fí'onkaa-waasi érai'-aaima kawel'-

ámpá'á métinkainiye minásé-ááímá isé'a Ísu Káráísitin-aaisafe'lo timankúnkúmbo ombá Maníkó kesí ámútankomba timénaumne símai fasi'ámakaintemba miyá uráimba pó'a wení waási-i'a úmai mé'a ísaraawe. ¹⁴ Maníkóní Ufaen-ámútánkó keséta méraintafeta séta érai'a Maníkó wení waásisafena símai fasi'ámakainta kesópata tíniye. Érai'a Maníkó wení waásisa ta'ótokaampinkemba faúsinkainiyesa wéseta mindásafeta wení áwáuma fí'oran-awauma mósá wémaraumne.

¹⁵ Agaúnda érai'-aaima pó'a kembiwí Fasi'aénkó Ísumpa'a timankúnkúmbo é'a Maníkóní waási-imayaa é'a méraawe-aaima isé'a ¹⁶ Maníkómpá'á súwi símae iyé'a kembiwí túwa'nai úmai inái súná ¹⁷ Maníkómpá'á maarán-ááísafé'a áisai une. Fasi'aénkó Ísu Káráísitin-afowámá kentáásifowama fí'oran-awauma wérawai wemá wení ámútamba tímínana kentí imáyáa kawé'á uwátinkena Maníkóní áwáuma aráátimina'a pó'a kawé'-úmai awánánááwe. ¹⁸ Kentí imáyáa saagátinkena táántaraintafe'a wesé'lo méraiyambo amu'maré'lo méraantafe'a mindásafe'a inái súné. Wemá wení waási kawé'ó úmáimo méraiyamba to'mayaa úmarena símai fasi'ámakaimbo awánáiyantafe'a inái súné. ¹⁹⁻²⁰ Wenáásifeta simankúnkúmbo wéundawifinta wení fasi'aénkó kisauma wémaimba mifásí'áémbá iyáakarai-fasi'aenko isa'á awánáiyantafe'a inái súné. Maníkó mifásí'áéntámbá Káráísitimba pukómpinkemba iyáfasinankena wenayánúrappa'a fasi'aén-áémpá'á wíyómpa'a móankaraiye. Mifásí'áémbá

wenáaisafeta simankúnkúmba wéundawisa
símakai-fasi'aenta mimbórá-fási'áémbán-iyé.

²¹ Káráisiti seyaafá'-wáásiyá'á káráwiya
wíyómpa'o káráwiyaawiya'e fasi'aénkwáráwiyá'é
aifarááwiyá'é káfé'o túwí'o wérawaiya'e
ánaaembo túwí'o wéraindawiya'e káráwiyaiye.

²² Maníkó seyaafáká'ó káráwiyindasafena wembá
íyáfasinankena wení waásisafena imáyáa
éna simámena séna íyáákae-Fasi'aenko-i'a
uréma seyaafá-tántááká'á káráwiyuwo siyáiyé.

²³ A'nómpínkén-ímáyáágómó seyaafá-túrá'ó
káráwiyaintemba Maníkóní waásisa Káráisitín-
áúraamba únanasa wemá si'nónkáántá éna
káráwiyaiye. A'nónkó weyáára'a ímba méraisana
áúwawaako ímba miyá uráifo mimbórá-
túwawaa'o wéraintemba Káráísiti seyaafá-
túwawaa'a aaómíyamai-i'a uwásinkenasa
wewará'á aaómíyamai-i'a úmai méraiye.

2

*Maníkóní némpa'o méraundafakenta aúí'o
úmaimo méraunda-ita uwásínkáín-aaí.*

¹ Ááéma sáwí-imayaa wée'a sáwí'o urón-
kanaafimba méraawini áwáuma Maníkóní
némpa'a mé'a pó'a ² marapákén-kwáásítí sáwí-
amba arááíwae'a waántáwanko waántá-waasiti
óraakomba arááíwae'a wemá Maníkón-aaí ímba
ísámai kawé'ó wéowiya'a káráwiyaiwaimba
arááíwakaawe. ³ Miyámó ontembá ááéma
miyásá uráunda sáwí-tantaatafeta sirááísafeta
éta sáwí-imayaa arááíwaewananasa Maníkó
sáwí-meyamba seyaafá'nánká'ó tímínten-úmai
kanaa'á simíndasafenasa ifátuwenasa ⁴ arumbá

áfááraumai uwásinkenasa kentáásáféna óraa'-
 imayaa éna póna ⁵ úwoi súwa'nai enasa
 kawe'-ámpátá mésínkaraiye. Sáwítaamo
 étaamo méraawandawini áwáura'a Maníkóní
 némpa'a méraawandarata Ísu Káráisitimbo
 pukáimpinkembo íyáfasinankaraintemba
 aúí'o úmáimo méraanda-ita uwásinkenasa
⁶ Káráisitimba pukáimpinkemba íyáfasinakena
 wiyómpa'a móankarena Ísu Káráisitinte'a
 kááísasinkenasa aúí'a uwásínkaraisata
 Káráisitimo wiyómpa'o ménamo káráwiyaintemba
 wiyómpata imáyáa éta méraumne. ⁷ Maníkó
 Ísu Káráisitimba ai'marówana kumbéna
 kentáásáfénawe séna puwéna kentáási sáwí-
 imayaa maisiyuwéna miyáumai óraa-kawe'a
 uwásinkenasa úwoi óraa'a súwa'nai uráísata
 póta wení kawe-kísáú awánamae iyóndasafenasa
 miyá uráíye. ⁸ Maníkó úwoi túwa'nai úwa'a
 wenááisafe'a timankúnkúmba uwaná sáwí-
 imayaago ta'ótokaimpinkemba faútinkena kawe'-
 ámpá'á métínkaraiye. Ímba kentí imáyáafinkemba
 wenááisafe'a timankúnkúmba uráafo Maníkó
 imáyáa timúwa'a timankúnkúmba uráawe.
⁹ Túma maimaé iyésa sésa kawe'á wéunda póta
 kawe'-ámpátá wégune sefó séna ímba kawe-
 kísáúgóní méyámbánifo Maníkó úwoi túwa'nai
 énasafena sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba
 faútinkena kawe'-ámpá'á métínkaraiye.
¹⁰ Maníkó kentáámó uráiwai séna
 kawe-kísáú maimaé wéiyesa méranaawe
 siyáimba póna kawe-kísáú máéndasafenasa
 úmakena Ísu Káráisitinteta kááísasinkaraiye.

Mimbórá-wáásí-ítaamo uwásínkarain-aii.

11 Mindásafe'a imáyáan-oro. Kentinófoi ímba Yúndaa-waasi ofo kembiwíwará'á ímba Yúndaa-waasi owatá Yúndaa-waasisa Maníkóní waásisa úndasafeta súma káramai araenáénta wéeta kembiwísáféta úwoi-waasi owé-imáyáá éta séta ímba túma káramai araenáémba owí owésá wésumpo mindásafe'a imáyáan-oro.

12 Minkánaáfímbá kembiwí Káráisitini némpa'a mé'a fí'owima é'a ímba Maníkómó wemparí'lo úmakain-kwaasi é'a Maníkó símai fasi'ámarena kááísamakain-kwaasi ímba é'a marapá'á mérowana Maníkó kesé'a ímba mérowa'a wesé'lo méraiyantafe'a ímba amu'maré'a mérowana

13 ááéma Maníkóní némpa'lo mérowi Ísu Káráisiti kembiwísáfénawe séna puwéna póna tí'maena wení ewaa'á tínkaraisa'a pó'a wesé'a kááísamai méraawe.

14 Ísu Káráisiti puwúntafena Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye kentáásí afufumpimbó wénamo tuwínkaa'-úmimo namuro-wáásí-í'lo uwásinkemonta maisiyuwéna mimbórá-wáásí-í'a uwásinkenasa 15 Yúndaa-waasisa kentáásí áamáamba tuwéna Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye aú'í'a úmai mimbórá-wáásí-í'a uwásinkenasa wempá'á kááísasinkenasa póna faru uwásinkaindasafena miyá uráíye.

16 Ísu Káráisiti aaraa-táiyá'ó pukáintafena síyámbo wéunda-tantaa'a taí'ásinkenasa Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye mimbórá-wáásí-í'a uwásinkenasa sí'maenasa Maníkómpá'á mósinkenasa 17 miyá éna téna ásé-ai faru wéuwasinkein-aaisa simátimena kembiwí fí'onkaa-waasi Maníkóní némpa'lo méraawi

tasimátimena kesáá Yúndaa-waasi Maníkóní ewaa'ó méraundawisa tasimásimenasa
 18 Ísu Káráísiti miyá uráintafena Maníkóní ámútanko súwa'nai isanasá Káráísiti kentáá Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye sí'maenasa kentáásifowampa'a wéwisata wení ewaatá méraumne.

19 Mindásafe'a ááéma wááu-waasiyaamba uré'a káfé'a ímba miyá ombá Maníkóní waásiye kembiwíwára'á Maníkóní waási-í'a úmai méraamba kesááwé kembiwíyé Maníkóní akún-kwáási-íta úmais méraumne. 20 Maníkómó naankáámbó wéumaraimba Ísu Káráísiti áfonkaamba isasá Maníkóní aantá-waasiye Maníkón-aai simátíméwiye naamayáánkaamba owa'á kembiwí naankáámbá wéowe. 21 Áfonkomo seyaafá'-náánámímó kára'uraintemba kesáá Ísu Káráísitiye'a kááísamaisa méraunda Maníkó wení ufaen-dámbá waási súsanta naankáámbá wéumaraiye. 22 Kembiwíyé kesááwé weséta kááísamaimo méraundasa Maníkóní ámútanko waási súsanta naankáámbá wéumarena mimpímbá méraiye.

3

Póro fí'onkaa-waasifimba kisaumo maiyáin-aai.

1 Mindásafe'a kemá Póro fí'onkaa-waasi Ísu Káráísitin-aai simátimewandarakemba aaisambá sésa ándáfa'a mósínkarowa'a Ísu Káráísitini kísau-waasi é'a kembiwísáfé'a inai sune.
 2 Maníkómó úwoi túwa'nai indasafena minkísáú símakowana minkísáúgó kawé'ó uwátínkáimba

é'a ísaraawe. ³ Maníkómó to'mayaa úmaimo aúpá'ó makáimba aráásimuwa'a ááéma minááífinkémbá ampáán-áái aúfáifimba agaimakáumne. ⁴ Ááéma Ísu Káráísitin-aai aúpá'ó makáimba simásimuwa'a ísaraumne. Maanáúfáímó agaúnda ísámai kawé'án-oro. ⁵ Maníkó naaófá'ó mérowi minááímá ímba simátimena káfé'a Maníkóní ámútanko wení aantá-waasisaawe wenáái simátíméwiye simásímakaiye. ⁶ Minásé-áái maarán-ááín-iyé. Yúndaa-waasisaamo ásé-aaimo ísaraundanten-úmai fí'onkaa-waasi ísaraantafena Maníkó kawé'á uwátínkáísasa fí'onkaa-waasiye Yúndaa-waasiye mimbórái'a úmaisá méraumne. Maníkó séna Ísu Káráísitini kísausafe'a miyá ónaumne símai fasi'ámakaimba póna ímba Yúndaa-waasi aantembanifo fí'onkaa-waasisafenawara'a símai fasi'ámakaiye.

⁷ Ásé-aaimo simátíméndasafena Maníkó úwoi súwa'nai ena wení fasi'aémbá siména wení kísau-waasi-i'a uwásínkaraiye. ⁸ Maníkóní waási kembá iyáákaraawa'a kári-waasi pó'a fí'onkaa-waasi ásé-aai Ísu Káráísitini kísau fí'onkísau iyáákarain-kísau-aaimo simátíméndasafena iyáfasisinkaraiye. ⁹ Maníkó simásimena séna to'mayaa úmare'o aúpá'ó tuwé'o miyá ónaumne siyáunda-aaima símai paápé uwátimiyo Maníkó simásímakaiye. Maníkó seyaafá-tántáá'ó úmakaiwai aifa'á minááímá aúpá'ó tukáimba waé'wae'o émayáimba ¹⁰ káfé'a káráwiyaawiye fasi'aénkwáráwiyé wiyómpa'o méraawi Maníkóní waási tuwánésa sésa Maníkó fí'oran-kawé'-

imayaawarawin-iye wésewe. ¹¹ Áwáura'a Maníkó imáyáa éna to'mayaa éna séna miyá ónaumne séna Ísu Káráisiti kentáásí Fasi'aénkómbá imáyáa amúwana miyá uráiyé. ¹² Ísu Káráisitiye'a kááísamaisa méraundasafetaawe wenáásafeta simankúnkúmbo wéundasafenawe ímba sáá'a isatá Maníkónópata úwoisa wégune. ¹³ Mindásafe'a simátimé'a sune. Kembiwí ásé-aaimo simátimewandarakemba aaisambá sésa sí'a úni'a uwásinkaraafo fasi'ámai mé'a ímba ifátúwáaro.

Umbai-tántáá'ó kesópa'o wéraitimba kanaán-ifo úwoi
aamoín-oro.

Káráisiti aruntáámó símín-aii.

¹⁴ Minááísáfé'a imáyáa wée'a Maníkó kentáásifowan-aúranka'a kífae'a inái sune. ¹⁵ Seyaafá'-ákúmbá marapá'ó méraawiye wiyómpa'o méraawiye miwítí áwáuma Maníkó isa'á wenaúranka'a kífae'a mé'a maarán-inái sune. ¹⁶ Maníkóní ámútanko kentirumpimbá ména fí'oran-oraako póna fasi'aémbá timína'a fasi'ámai mé'a ¹⁷ Ísu Káráisitín-aaisafe'a timankúnkúmbo ontáféna kentirumpimbá ména wemá tirumbó wétimewini áwáuma isa'á wentáfé'a fasi'ámai tirumbá wéame'a méraiyantafe'a inái sune. ¹⁸ Káráisiti seyaafápímbá arumbá wétimimba óraa'a wétimiye. Káráisiti fasi'aémbá timína'a kembiwiyé Maníkóní waásiye seyaafá'á sé'a Káráisiti kentááfimba arumbá wésimimba óraa'a wésimimba póna ímba tai'áiniye síyantafe'a inái sune. ¹⁹ Ísu Káráisiti seyaafápímbá arumbá wétimimba óraa'a wétimimba ínta kanaa'á úmaisá

awánasaraundasaanifo káf'e'a kárika'a awáné'a ánaaemba awánamai kawel'ó iyantafe'a inai sune. Fasi'aémbá Maníkómpímbá óraa'a wéena kembiwífímbá óraa'a wéintafe'a inai sune.

20 Imáyáamo wéetaamo Maníkómbó wéaisai-undasa kári-tantaa'an-ifo weni fasi'aéntámbó wésuwa'nai-enasaamo wéimba mindá iyáákarain-tantaa'an-iyé. 21 Maníkóní waásisa Ísu Káráísitiyeta kááísamaisa méta káfétaamo méraunda-waasiye ánaaembo paápé iyan-kwaasiye séta wenáwí'a óraa'a úmae wéiyimba érai'-aaima iyésá símaeta iyónaumne.

4

Káráísiti úuwawaata únemo siyáin-aai.

1 Fasi'aénkóní kísau wémaundarakemba ándáfa'a sínkaraawa'a mé'a maanááimá wa'wisé'a simátimune. Maníkó táántena séna maarán-úmai méraaro siyáifo miyán-oro. 2 Kentúma ímba maimaé iyé'a aáno úmai mé'a imáyáa wée'a túwa'nai e'a sáwí'lo uwátínkáambo é'a ímba imáyáamo iyamba úwoi túwa'nai oro. 3 Maníkóní ámútanko imáyáa tímisa'a mimbórá-ímáyáará'á mé'a miyá é'a aáno úmae'lo iyíyantafe'a ímba ifátúwáaro. 4 Maníkóní ámútamba mimbórá méraisata kesáá mimbórá-súraámbá úmais méraandanasa saántaraimba póta wesétaamo méraandasafeta amu'maréta méta mimbórá-tántáátáfeta amu'maréta méranaumne. 5 Fasi'aénkó mimbóráwígó méraisana Maníkón-aaisafeta

simankúnkúmbo wéunda-anta mimbórá-
 ámbá isaná nombó maúndasa mimbórá-
 ámbá isaná ⁶ Maníkó mimbóráwígó ména
 seyaafá'-wáásísá kentáásifowama ména seyaafá'-
 wáásíyá'á káráwiyena seyaafá'-wáásísá kawé'á
 uwásinkenasa wení waásifimba méraiye.

⁷ Maníkó méraisana Ísu Káráísiti
 wení imáyáafinkemba wení kísausaamo
 máéndasafenasa wení fasi'aémpínkémbá
 moórá-mora-waasisa fasi'aéntá símakaiye.
⁸ Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba
 agaimaréna séna

sanaambó iyúnka'a ta'ótokowi tí'maena
 iyéna waási aamoi-tántáá'á tímakaiye

agaimaréna siyáíye. ⁹ Iyúnka'o siyáín-aaigoni
 áwáuma maarán-íye. Aifa'á marapá'á kunkéna
 mara-aifa'-úramba kunkéna ¹⁰ wiyómpa'o
 iyáimba mimbóráwígómá póna seyaafápímpá'á
 wení fasi'aémbá wéraiye. ¹¹ Aamoi-tántáá'á
 tímakaiye

siyáín-aaigoni áwáuma maarán-íye. Wení
 kásauma maíyantafena fasi'aémbá waási
 tímúwasa tuwímbai-waasimo tímú-fasi'aentamba
 aantá-waasiti kísau máúwasa tuwímbai-waasimo
 tímú-fasi'aentamba Maníkó simátímakain-
 aaima simátímúwasa tuwímbai-waasimo tímú-
 fasi'aentamba Maníkón-aaí ímbo ísaron-
 kwaasi simátíma'maesa kuwasá tuwímbai-
 waasimo tímú-fasi'aentamba Maníkóní
 waásiya'a káráwiyuwasa tuwímbai-waasimo
 tímú-fasi'aentamba Maníkón-aaí uwáitái'-
 uwasá miyáumai Ísu Káráísitini kásauma
 maiyáawe. ¹² Maníkóní waásisa wení kásauma

wémaeta moórá-mora-waasisa túwa'nai úmai mimbórá'i'a úmaisá méta fasi'átinkaundasafenasa fasi'aéntámá miyá uráiyé. ¹³ Mindásafeta méta Maníkón-ááninkon-aaisafeta simankúnkúmbó wéundasafetaawe wembá awánamai kawé'á wéundasafetaawe mimbórá-ímáyáá éta kááísamai méta sáá'a kaefaréta Káráísitinkaani'a úmaisá méranaumne. ¹⁴ Miyásáámó onasasáámó ésa iyámpóímo karo'ó simátiyuwaantemba kentáá ímba miyán-kárótá simásiyuwanaawe. Miyám-baaran-aai ínta arááíwaeta waási sáwí-ampa'a métinkanae sésa sáwí-imayaafinkembo wésiyan-aaima ímba iséta miyán-áái ínta arááíwaenaumpo ¹⁵ érai'-aai aantemba wéseta waási-imayaa wéeta seyaafá-tántáá'lá sáákaefamai-waasi-i'a úmai méta Káráísitinkaani'a úmaisá méranaumne. Wemá kentáará'lá káráwiyaisata ¹⁶ kesáá Káráísiti áuwawaata únana kentáási'nonkaamba Káráísiti éna seyaafá-súwawaakata káráwiyaiye. Tiyáámba tísamaima tínúnkoma ta'ótokaisana ti'nónkómó ímbá seyaafá-túwawaapa'a imáyáa tímísana tiyáánko wení kísau máísana tísamaigo wení kísau máísana miyámó wéenamó óraa'lo wéimba miyáumai Káráísiti wení waási imáyáa tímísasa moórá-mora-waasi wétuwa'nai-esa wéfasi'atinkesa méraawe.

Káráísitinte'a kááísatinkena aúí'o uwátínkarain-aai.

¹⁷ Fasi'aénkón-aúranka'a fasi'ámai simátimumpo ísáaro. Maníkóní aambó ímbó arááíwáéwimo méraantemba ímba miyán-oro. Miwí sáwí-imayaafimba mésa ¹⁸ ímba ísámai kawé'á ésa Maníkón-aaisafesa tirumbá márááwana ti'nómbá umbaí taisasá

méraantafesa miwítí imáyáago kumeu'á isasá Maníkómó aúí'o wéuwatinkain-aempa'la ímba mésa ¹⁹ sáwí'o on-ímáyáá aantemba ésa fí'o-fi'on-tantaa'lo sáwí'o ombá aamoí ésa miyámó ontáfésa ímba tigaesáfésa wéowe.

²⁰ Miwí miyá wéofó kembiwí Ísu Káráisitimpa'la té'a wení aampa'á wéwe'la ²¹ wenáái isé'a érai'le sumbá Ísumpakemba érai'-aaima simátíma'maesa iyúwa'la ísaraawe. ²² Ááéraan-imayaagomo sáwí-tantaatafe'lo tirááísafe'lo uwanamó karo'ó simátíyukaimba ifátuwe'la ²³ miyámó íyanamo éna Maníkó kentí imáyáa aúí'a uwátinkena ²⁴ wembó arááímo táínda-i'lo iyantafena aúí'a Maníkónkáání'a uwátinkaina'la érai'la Maníkóntáfé'la imáyáa é'la arupíse úmai méranaawe.

²⁵ Mindásafe'la karo'-ááímá tínaaemba uwáme'la kentí waásifimba érai'-aai aantemba seró. Ísu Káráisitini akún-ándá póta mimbóráí'la úmai méta póta miyásá onó. ²⁶ Aaisambó síyamba ímba sáwí'la é'la ááéma aáno úmai mé'la aaisambá waé'wae'la ifó sé'la ifá'á túwáaro. ²⁷ Waántáwanko tafisína'la sáwí'la únafó sé'la aaisambó síyamba ifá'á túwáaro. ²⁸ Umémbó iyawi maarán-oro. Ímba umémbá é'la tuwímbai-tantaa'lo maíyantafe'la kísau wémae'la minkákémbá maiyé'la ímbo makén-kwaasi túwa'nai e'la tíméro. ²⁹ Sáwí'-aaima ímba sé'la kawé'ó uwátinkainda-aai aantemba seró. Miyámó é'lo é'la minááímó isáíyan-kwaasi kawé'á uwátinkaiyasa fasi'ámai méranaawe. ³⁰ Maníkóní

Ufaen-ámútánkó arumbá umbaí taifáínifo ímba sáwí'an-oro. Maníkó seyaafá-tántáápínkémbó faúsinkainda-kanaamo tinda Maníkóní Ufaen-ámútánkó kentirumpimbá méraintafe'a sé'a Maníkóní waási úne síyantafena Maníkóní Ufaen-ámútánkó arumbá umbaí taifáínifo ímba sáwí'an-oro. ³¹ Kempímpá'á maarán-tántáá'ó é'a tinaeemba uwáméro. Kaorái-tántáá'é tirumbó sáwí'o íyé aaisambó síyé símaimo sáwí'o uwátínkáíye seyaafá-tántáá'ó sáwí'o íyé ³² ímba miyámó íyamba tirumbá uwátinke'a túwa'nai e'a Ísu Káráísitimo kentí sáwí-imayaamo maitiyúwáísanamo Maníkómó ímbo anondáámo sáwí-meyambo tímíntemba fí'owimo sáwí'o uwátínkémba ímba imáyáa é'a anondáá sáwí-imayaa uwátínkáaro.

5

Sámo kain-áémpá'á méraaromo siyáin-ai.

¹ Maníkó arumbá wétimisa'a wení iyámpói ontáfé'a pó'a wemó intembá miyáumai wée'a ² moórá-mora-waasi kentirumbá wétime'a méraaro. Ísu Káráísitimo kentááfímbó arumbó wésimenasaamo kentáási sáwí-imayaamo maisiyuwáíndasafenasaamo puwúwanamo Maníkómó aamoimó uráintemba moórá-mora-waasi kentirumbá tíméro.

³ Maníkóní waási ontáfé'a maa'u-tántáá'é sáwí'o íyé túraniyamba únafo sé'a miyán-tántáákón-áái ímba seró. ⁴ Sáwí-aiye uwónao-aiye karaánáá'-aiye súnafo sé'o

Maníkómpá'ó súwimo síyamba mindá kawé'an-
iye. ⁵ Érai'a maa'u-tántáá'ó owiyé sáwí'o owiyé
túranyambo owiyé miyámó on-kwáásí Ísu
Karáísitiye Maníkóe'o káráwiyayapa'a ímba mésa
túranyambo owí marapá-tántáátáfésa aamoí
ésa ímba Maníkóntáfésa aamoí owí Karáísitiye
Maníkóe'a káráwiyayapa'a ímba méranaawe.

⁶ Miyá-sáwí'ó on-tántáátáfésamo síyamba
karo'á simátíyúwáafainifo káráwiyoro. Maníkón-
aai ísámai sáwí'o owí miyá-sáwí-ááímó sembá
póna Maníkó aaisambá tiyínifo káráwiyoro.
⁷ Miyámó síyawise'a ímba mé'a miwí ímba
tirááíwáéro. ⁸ Ááéma kumeu'-áémpá'ó
maé'ómbanifo káfé'a Fasi'aénkóní waási ontáfé'a
sámo kain-áémpá'á méraamba pó'a saraan-
kwaasiyaamba úmai méraaro. ⁹ Sámo kain-
áémpá'ó mé'o é'a arupíse úmai kawé'-úmai
mé'a érai'-aai wése'a mé'a ¹⁰ imáyáa é'a sé'a
Fasi'aénkó aamoí ínkwae-i'a úne sé'a miyán-oro.
¹¹⁻¹² Kumeupá'ó méraawi ímba áúwara-kisau
wémaefo ímba miwísé'a miyámó iyamba afora'á
simátíme'a sune. Sáwí'a owé sé'a aúpá'ó ombó
sé'o é'a tígasesáfé'a ónááfo afora'á simátíme'a
sune. Sáwí'a owé sé'a ¹³ afora'á aráátimiyasa
mintántáákóní áwáuma awánasuwesa kouwerésa
¹⁴ sámo kain-áémpá'á taméranaawe. Mindásafesa
sésa
túmó waésamo pukésara úmimo mémpinkemba
íyáfasinewana Karáísiti sán-kátinkainiye
wésewe.

¹⁵ Mindásafe'a káráwiye'a sáwí-imayaamo
arááíwáéwimo ontembá ímba iyamba kawé'-

ímáyáá wée'a méraaro. ¹⁶ Káfé'a kentááfá'á umbai-tántáá'ó wéraintafe'a Maníkómpá'á tíyantafe'a úwoi máúnafo sé'a Maníkóní kísau máéro. ¹⁷ Mindásafe'a ímba sáwí-imayaa é'a Fasi'aénkómbó arááímo táínda-i'a úmai méraaro.

¹⁸ Mindásafe'a sáwí'a ónááfo uwóí'lo on-dómbá né'a uwóí'a únafo sé'a Maníkóní ámútanko kentááfímbá óraa'a uwásinkainkwaé sé'a méraaro. ¹⁹ Kempímbá Maníkón-aai aúfáífimba agaimakáan-aaima sé'a imá wése'a Fasi'aénkóntáfé'a tirumpímbá aamoí wée'a imá seró. ²⁰ Fasi'aénkó Ísu Káráísitini fasi'aéntáfé'a ímá'yáa wée'a seyaafá-tántáátáfé'a Maníkó kentáásifowampa'a súwima símae'a íyóro.

Aarakwá-táái.

²¹ Kembiwí Ísu Káráísitin-awi'a mósá wémare'a Ísun-akúní'a úmai mé'a minákúmpákén-kwáásí táái ísáaro. ²² Aaresómbá ísáaro. Fasi'aénkón-aaimo wéisaanten-úmai kentuwaai-táái ísáaro. ²³ Ísu Káráísitimo wení waásiya'lo káráwiyainten-úmai waaímá kentuwaainíntónká'á káráwiyoro. Káráísiti wení waási kawé'-ámpá'á métínkaraiye. ²⁴ Ísu Káráísitini waásimo wenááimo ísáánten-úmai aaremá seyaafá-tántáátáfé'a kentuwaai-táái ísáaro.

²⁵ Ísu Káráísitimo wení waásimo arumbó tíménamo miwísáfénawe sénamo pukáinten-úmai miyáumai waaímá kentuwaainíntómbá tirumbá tíméro. ²⁶ Ísu Káráísiti wení waási nontámbá kawé'á uwátinkena wenááisamba Maníkóndé-i'a uwátinkaindasafena ²⁷ wení waási kawé'á ésa miwífímbá sáwí-aaima

ímba wérainana fílonka'ma'mai-sasa'o uwátinkaindasafena pukáiyé. ²⁸ Miyáumai Ísu Káráísitimo wení waásimo arumbó tímíntemba waaimá kentuwaaíníntómbá tirumbá tíméro. Waási kentúsafesamo imáyáamo onten-úmai kentuwaaíníntón-ímáyáá oro. Tuwaaíníntón-ímáyáámó onten-úmai kesáfé-ímáyááwará'á wéowe. ²⁹⁻³⁰ Waási kentúwawaatafesa ímba tiyántafesamo ombá kawé'-úmai káráwiyesa tómbá námaesa wéiyowe. Kesáá Káráísitini waási-í'la éta wenáúwawaakaamba únana póna wemá miyáumai kentáará'á kawé'-úmai káráwiyaiye. ³¹ Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

mindásafena waaigómó ímbá anófowi tiyuwéna awaaínínkóe'a taankarotámai mimbórá-túwawaa'la ma'maésarai méraaye siyáiyé. ³² Minááífímbá moórá óraa'-aaimo wéraimba minááígóní áwáuma maarán-íye. Ísu Káráísitiye wení waásiye moórá'í'la úmai méraawe siyáiyé-imayaa wéune. ³³ Ímba mindásafena aantemba siyáifo kembiwímó kesáfé-ímáyáámó ontembá kentuwaaíníntón-ímáyáá oro. Aaresómbá kentuwaaí-táái ísáaro.

6

Tinófoiye tíráá'marin-taai.

¹ Iyámpóísomba ísáaro. Fasi'aénkóní iyámpóí-í'lo ontáfé'la kentinófoi-taai ísáaro. Miyámó iyamba mindá kawé'an-íye. ²⁻³ Naaófá'á Maníkó áamámba séna kentinófoi-tuwi'la óraa'an-oro

aifa'á símai fasi'ámakaintafena séna
 miyámó é'lo é'a kawel'-úmai
 ayáátáaka'a marará'á méranaawe
 siyáíye.

⁴ Iyámpói tifoísái ísáaro. Kentí iyámpóíya'a
 kawel'-úmai káráwiyewana miniyámpói
 tirunkó ímba sáwí'a ína'a Fasi'aénkó Ísun-aaí
 simátíma'mae'a wéíye'a arupíse uwátinkaiyasa
 óraa'a ónááwe.

Kísau-waasiye miwítí kawáá-wáásité-taai.

⁵ Wayó-kísáúmó máén-kwaasi ísáaro. Ísu
 Káráisitini-aaímo ísáánten-úmai kentí óraa'-
 waasi-taai ís'é'a táátafe'a é'a tiyákáímó wétaamba
 kentí óraa'-waasiti kúsauSAFE'a ímba kae'-
 ímáyaámó iyamba miwí táái ísáaro. ⁶ Miwí
 túranka'a aamoí uwásinkaiwae aantentafe'a
 ímba miyán-káwé'ó iyamba úwoi-kanaawara'a
 miyán-káwé'á wée'a Ísu Káráisitini kúsau-
 waasi ontáfé'a Maníkómbó arááímo táínda-i'a
 úmai kawel'án-oro. ⁷ Kesí óraa'-waasiti kúsau
 aantemba ímbanifo Fasi'aénkóní kúsau-waasisa
 úne sé'a tirunkó kawel'á wéina'a kúsau máéro.
⁸ Maanááímá ímáyaán-oro. Wayó-kísáúmó máén-
 kwaasiye miwítí óraa'-waasiye kawe-kísáúmó
 wémaentafena Fasi'aénkó kawel'-méyámbá
 timíníye.

⁹ Wayó-kísáúmó máén-kwaasiti óraa'-
 waasi ísáaro. Kentí wayó'ó wéon-kwaasiya'a
 kawel'-úmai káráwiye'a ímba inkaisíyan-aaíma
 wésimatime'a maarán-ímáyaán-oro. Miwítí
 óraakowe kentí óraakowe mimbóráwígó éna

wiyómpa'a ména ímba tuwínkaa'-úmai-meyamba
timínífo arupíse úmai-meyamba timíníye.

*Fasi'aénkóní fasi'aénká'á méraaromo siyáin-
aai.*

¹⁰ Maanááímó simátíménda ísáaro.
Fasi'aénkóe'ó kááísamaimo méraamba
wení fasi'aémbá wétimisa'a fasi'ámai
méraawe. ¹¹ Waántáwanko tafisímai karo'á
simátiyuwaifainifo fasi'ámai méraiyanfafe'a tiyái-
tántáá'ó Maníkómó tímimba máero. ¹² Ímba
marapákén-dámúró-wáásísé'-aantemba tiyéwata
kumeu'-áémpá'ó káráwiyaawiye waántá-waasiye
sáwí-fasi'aenkwarawiye miyá-sáwí'ó owíséta
tiyáano. ¹³ Mindásafe'a tiyái-tántáá'ó Maníkómó
tímimba káfé'a maiyé'a sáwí-kanaamo tinda
fasi'ámai mé'a ímba waántáwankon-aaisafe'a ewé
sé'a ímba inkaisé'ó kóiyamba fasi'ámai méraaro.

¹⁴ Miyáumai to'mayaa uré'a méraaro.
Tú'wáánkaumo uráantemba érai'-aaima
tirumpimbá ta'ótóráaro. Wenómbó fafériye'ó
méraantemba arupíse úmai fasi'ásuwe méraaro.
¹⁵ Tísamaimo ánáan-kwiye'ó nóntemba áse-
aai tasí wéuwatinkain-aaima kosimátíméro.
¹⁶ Wenómbó fafériyaawanamo paroigómó túfimbo
ímbo táféráintemba Maníkón-aai ta'ótokewana
waántáwankon-aigo ímba túfimba táferainiye.
¹⁷ Ti'nónká'ó kámo'ó wimáimo káráwiyaanten-
úmai kawé'-ámpá'á métinkena wégarawiye.
Paepáétambo túfimbo waantáfáenten-úmai
Maníkóní ámútanko wenááimo siyáimba
kosimátimiyasa minááígó tirumbá faiyaráiniye.
Miyáumai Maníkómó tímimba maiyé'a to'mayaa

úmai méraaro. ¹⁸ Maníkóní ámútankoni fasi'aéntámbá inañfínkémbá Maníkó wétuwa'nai-intafe'a áísai úmae'a iyóro. Miyámó iyantafe'a ímba fí'lo-fi'on-imayaa é'a Maníkóní waásisafe'a seyaafá'á inai símae iyé'a ímba ifátuwe'a ¹⁹ kentáfé'wara'a súwa'nai e'a inai seró. Ásé-aaimo simátíménda Maníkó aai simínana ímba sáá'a ína'a afora'á simátíme'a Maníkómó aúpá'ó makáin-aaima afora'á simátimenaumpo mindásafe'a súwa'nai e'a inai

seró. ²⁰ Minááímó simátíméndaafena Maníkó iyáfasisinkowa'a simátimewandarakemba aaisambá sésa ándáfa'a másínkaraawe. Ásé-aaimo simátimunda mindá kesí kisauman-ifo mindásafe'a súwa'nai e'a inai síyana ímba sáá'a ína'a simátíméno.

²¹ Kemó mé'lo wéunda-aaima isáiyantafe'a moóráwígon-awi'a Tíkíkaasi kosimátiminiye. Wemá kentáásí waási Fasi'aénkóní kisaawaasi póna ímba tuwéna kawé'-úmai méraiye.

²² Tíkíkaasimba ai'maráúnana kentópa'a wémena kentáásáái kosimátimena kentí imáyáa kofasi'átinkaina'a fasi'ámai méranaawe.

²³ Kesí waásisono. Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káraísitiye'a kááísamai méraawi tirumbá wétimesarai faruaru wéuwatinkaayantafe'a

inaí sune.

²⁴ Fasi'aénkó Ísu Káraísitimbo tirumbó wéamesamo ímbo aúwáán-kwaasi Maníkó úwoi wétuwa'nai-intafe'a inai sune.

Kemá Poro sùnda-aai tai'aiye.

Aú-ai símai kááísamakain-ai
The New Testament in the Awiyaana language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Awiyaana

copyright © 1984 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Awiyaana

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-08-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Mar 2023 from source files dated 9 Oct 2020

0dda5aa4-c019-59cf-b9ee-e1fd4762d49c